

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

Jätelakiin (JL, 646/2011) ehdotetaan uutta pykälää, jolla säädettäisiin toisessa ETA-maassa tehdyn viranomaispäätöksen tai muun lainsäädäntöön perustuvan menettelytavan tunnustamisesta, kun aineita tai esineitä tuodaan Suomeen hyödynnettäviksi. Tunnustaminen koskisi Suomeen toisesta ETA-maasta tuotavien erien määrittämistä sivutuotteeksi tai ei-enää jätteeksi (EEJ). Säännöskohtaisessa perustelussa todetaan, että pykälä velvoittaisi Suomen toimivaltaiset viranomaiset tunnustamaan toisessa ETA-maassa annetun luokituksen. Näitä viranomaisia olisivat Suomen ympäristökeskus kansainvälisiä jätteensiirtoja valvovana viranomaisena, aluehallintovirastot ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset ympäristölupaviranomaisina sekä ELY-keskukset ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset jätelakia valvovina viranomaisina. Pykälässä 5 c § ei ole kuitenkaan erikseen säädetty viranomaismenettelyä tunnustamiselle, vaan pelkästään siitä poikkeamiselle. Näin ollen luokituksen tunnustamisen voidaan katsoa tapahtuvan automaattisesti ilman erillisiä viranomaismenettelyjä. Pykälän toisen momentin perusteella esineen tai aineen käytöstä terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan arviointi tulee tehtäväksi, mikäli epäilyä niiden aiheutumisesta syntyy. Erillisiä arviointiperusteita asiaan ei ole esitetty, jolloin sen voidaan tulkita perustuvan tapauskohtaiseen harkintaan. Arviointi voitaneen tehdä vastaavasti kuin jätelain 5 a §:n ja 5 b §:n 1 mom. 4) kohdissa, joissa on myös viittaukset terveydelle tai ympäristölle aiheutuvaan vaaraan tai haittaan. Tarpeen mukaan asiassa tulee pyytää selvityksiä, joiden perusteella voidaan arvioida ympäristölle tai terveydelle aiheutuvaa haittaa tai vaaraa.

ELY-keskus pitää hyvänä, että kansallisella viranomaisella säilytettäisiin mahdollisuus puuttua aineen tai esineen luokitukseen, mikäli olisi perusteltua epäillä sen käytön aiheuttavan haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan pykälässä tulee edellyttää viranomaista tekemään asiassa päätös.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan aine tai esine on sen jätestatuksen päättymisen jälkeen tuote, jolloin toimivaltaiset viranomaiset ovat tuotevalvonnan osalta TUKES ja tuotteiden tuonnin ja viennin valvonnan osalta Tulli. ELY-keskus katsoo, että tuotevalvonnan ja jätevalvonnan

toimivaltaisten viranomaisten vastuujakoa on syytä täsmentää ja ohjeistaa lainsäädäntömuutoksen myötä.

ELY-keskus tuo esille, että sivutuoteluokituksen sekä jätteeksi luokittelun päättymisen lisäksi lainsäädäntömuutoksessa on tarpeellisilta osin huomioitava myös jätteen uudelleenkäytön valmistelu. Jätteen uudelleenkäytön valmistelun myötä käytöstä poistettu tuote saatetaan uudelleenkäytettäväksi samaan tai alkuperäistä vastaavaan käyttötarkoitukseen kuin mihin se on alun perin suunniteltu. Jätteen uudelleenkäytön valmistelu ei edellytä Suomessa viranomaishyväksyntää vastaavalla tavalla kuin sivutuoteluokittelu tai jätteeksi luokittelun päättymisen. Tämä voi aiheuttaa epäselvyyttä jätteen uudelleenkäytön valmistelun läpikäyneen tuotteen terveys- ja ympäristöturvallisuudesta sekä jätesiirtomenettelyistä kansainvälisissä jätesiirroissa. Näin ollen myös toimivaltaisesta viranomaisesta tuote- ja jätevalvonnan välillä voi olla epäselvyyttä.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan uusi 5 c § sujuvoittaisi kiertotalousmarkkinoita ja edistäisi osaltaan jätelain 8 § etusijajärjestyksen toteutumista, mutta osaltaan lisäisi myös valvontataakkaa kansallisille viranomaisille. Viranomaisten resurssien riittävydestä on tarpeen huolehtia.

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

ELY-keskus pitää asumisessa syntyvän jätteen jätehuollon vastuunjaon tarkentamista kunnan ja jätteen haltijan välillä kannatettavana.

35 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

Teknisenä muutoksena ehdotetaan jätelain 35 §:n muuttamista siten, että kunnan päätös poiketa kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestämisestä alueella, jossa on 35 §:ssä tarkoitetut hankalat olosuhteet kuljetuksen järjestämiselle, voisi koskea kaikkia kiinteistöiltä kerättäviä jätteitä, eikä vain sekalaista yhdyskuntajätettä. Pykälän perusteluissa todetaan, että jäteasetuksen tai kunnan jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet voivat ulottua laajalle alueelle ja ne voivat osin kattaa myös alueita, joilla on pykälän 4 momentissa kuvatut olosuhteet.

ELY-keskus tuo esille, että jätteen erilliskeräysvelvollisuudesta on mahdollista poiketa, mikäli jokin jätelain 15 § 2 momentissa mainituista edellytyksistä täyttyy. Edelleen jätelain 15 § mukainen kiinteistöittäinen erilliskeräysvelvollisuus on rajattu jäteasetuksen 17–19 §:ssä koskemaan taajamia asumisessa syntyvän biojätteen, pakkausjätteen ja muun pienikokoisen metalli- ja muovijätteen osalta. Kunta voi jätehuoltomääräyksissään laajentaa tai supistaa näitä erilliskeräysvelvoitteita JL 91 § 3 momentissa säädetysti. Erilliskeräyksen velvoite-rajojen ulkopuolisilla kiinteistöillä kiinteistön haltijan on mahdollista järjestää erilliskerättävien jätejakeiden kuljetus JL 41 § 3 momentin mukaisesti, esimerkiksi tilaamalla kuljetus yksityisyritykseltä tai toimittamalla ko. jätejakeet aluekeräyspisteisiin. Näin ollen jää epäselväksi, onko Suomessa todellisuudessa alueita, joissa jäteasetuksen tai kunnan jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet ja siten myös kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestämisvelvollisuus kattaisivat alueita, joilla on JL 35 § 4 momentissa kuvatut olosuhteet. Mikäli kunta päättää JL 35 §:n mukaisesti, ettei kiinteistöittäistä

jätteenkuljetusta järjestetä, tulee tarjolla kuitenkin olla aluekeräyspisteitä JL 41 §:n mukaisesti, mikäli erilliskeräysveloitteet ovat voimassa alueella. Muutoin kunnan tulee poiketa jätehuoltomääräyksissään määrääjäksi jätteiden erilliskeräysvelvollisuudesta JL 15 §:n 2 momentin mukaisesti. Edellä mainitusti ELY-keskus katsoo, että erilliskerättävien jättejakeiden kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta on jo nykyisellään mahdollista poiketa alueilla, joilla on hankalat olosuhteet kuljetuksen järjestämiselle. ELY-keskus kuitenkin pitää muutosehdotusta selkeyttävänä, sillä asiasta laadittaisiin perusteltu päätös.

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

ELY-keskus pitää kannatettavana, että kirjat lisättäisiin tuottajavastuun piiriin kuuluvien paperituotteiden joukkoon.

Siirtymäsäännös

-

Muuta huomioitavaa

-

Petänen Antti
Pohjois-Pohjanmaan ELY

Similä Kirsi
Pohjois-Pohjanmaan ELY - Ympäristönsuojeluyksikkö